

1945, 17. duben. Košice. — *Provolání vlády Národní fronty k lidu českých zemí s výzvou, aby povstal do rozhodujícího boje za úplné osvobození Československé republiky.*¹

Český lide! Drazí občané!

Obracíme se k Vám z prozatímního svého sídla jako nová československá vláda, jako domácí zákonná vláda republiky. Mluvíme k Vám ve veliké chvíli našeho zápasu za svobodu.

Sovětská vojska, osvobodivší již téměř celé Slovensko, přešla na půdu českých zemí, aby na svém vítězném pochodu nesla smrt okupantům a kýženou svobodu zmučenému českému národu. Současně i ze západu přicházejí k československým hranicím spojenecká vojska americká.

Po šesti létech utrpení a muk, po šesti létech hrdinného a obětí plného boje přichází i pro naši drahou českou vlast radostný okamžik osvobození a vítězství.

Bratři a sestry!

Víme, s jakým radostným vzrušením očekáváte ve všech českých městech a dědinách Rudou armádu-osvoboditelku a československé osvobozené vojsko, jež pochoduje po boku ruských vítězů. Víme také, s jakou radostí a obavami myslíte na to, že by německý netvor mohl ve své smrtelné chvíli způsobit ještě těžké škody českým krajům a zoufale se mstít na krásné české zemi. Avšak tím více si musíte uvědomiti, že nyní všechno záleží na Vás, na Vaší odvaze, na Vaší vůli k rozhodným bojovným činům.

V této osudové chvíli Vás s plným vědomím odpovědnosti jako Vaše zákonná vláda vyzýváme: vzchopte se živelně k velikému národnímu boji a ve jménu lásky k vlasti, ve jménu lásky k republice odhodlaně nastupte, abyste uspíšili konečnou porážku Němců a plné vítězství československé svobody!

Pomozte Rudé armádě a československému vojsku rozbíjet i ničit německá vojska na půdě své vlasti! Pomozte obětavým hrdinstvím osvobozovati svá česká města a své české dědiny! Vezměte do rukou zbraně a zasazujte partyzánským způsobem pádné údery německým uchvatitelům! Pochopte, že teď je každý zbraně schopný občan povinen bít se v branném zápase s Němci a obětovati i krev a život za svobodu národa, za vítězství republiky.

Vojáci a důstojníci čs. armády v německém týlu! Republika Vás nyní volá k čestnému splnění Vaší vojenské povinnosti. Prokažte svou statečnost a vytvořte vojenskou ozbrojenou sílu, která by spolu s partyzány sehrála svou úlohu při konečném účtování s německými vetřelci!

Dělníci a dělnice! Uplatněte nyní svou mohutnou sílu a své účinné bojové prostředky!

Zastavte kola závodů, hutí, dolů a jednotnou stávkovou akcí ochromte výrobu ve veškerém válečném průmyslu českých zemí! Železničáři a partyzánské národní bojovníci!

Znemožněte nyní všemi způsoby dopravu německých vojsk a válečného materiálu!

Způsobte, aby se německá vojenská základna v českých zemích zhroutila a aby se režim německých okupantů a jejich háchovských přísluhovačů ukázal bezmocným vůči národnímu hnutí lidových mas.

Úředníci a všichni státní a veřejní zaměstnanci v českých zemích! Připomínáme Vám v této vážné hodině svatost přísahy republiky a jako zákonná československá vláda Vás vyzýváme: odmítněte výkon všech služeb Němcům a Bienertově zrádné vládě, zastavte provoz celého státního aparátu a připojte se odhodlaně k národnímu boji lidu!

O b č a n é !

Spojte se všude a chraňte svůj soukromý a veřejný majetek před německými paliči a pustošiteli!

¹ Toto svolání, které v konečném znění připravila redakční komise ve složení Kopecký, Majer a Hála, bylo schváleno na 4. schůzi první čs. vlády 17. 4. 1945 a podle jejího usnesení bylo vysíláno rozhlasem z Košic, Moskvy a Londýna a ve formě letáků rozhazováno letecky v českých zemích.

Vytvořte oddíly národní obranné stráže, jež by Němcům znemožnily ničení komunikací, veřejných podniků budov, poškozování továrního zařízení, ničení zásob potravin a surovin!
Rolníci! Postavte se na ochranu vesnic a svých hospodářství. Uchraňte před Němci svůj majetek, své zásoby, své zemědělské stroje.

Spolu s těmito výzvami apelujeme na Národní výbory, aby se všude chopily vedení bojových národních akcí a v osvobozených místech a oblastech aby se ihned ujaly veřejné správy ve jménu národa a lidu, ve jménu našem, ve jménu vlády československé Národní fronty.

Veškeré obyvatelstvo českých zemí vyzýváme, aby všude šlo s vděčností a bratrskou láskou v ústřety Rudé armádě-osvoboditelce.

Na osvobozeném území nechť pak obyvatelstvo pokládá za svůj první úkol všemožně pomáhati Rudé armádě v jejím postupu, a to okamžitou opravou železničních tratí, mostů, cest, stejně jako obnovením výroby, zajištěním zásobování, nemocniční péčí atd. Za postupující Rudou armádou nechť se všude nadšeně uskutečňuje hromadný vstup do řad československého vojska.

Čechové a Češky!

Jednota a svornost národních řad jest v této chvíli příkazem nejsvětějším. Podejte si všichni bratrsky ruce a bez rozdílu politické příslušnosti, bez rozdílu stavu a třídy a bez rozdílu náboženského vyznání se semkněte v jednu širokou národní frontu, která by byla schopna urychlití pád německé okupační moci a zrádného háchovského režimu.

Naplňte celou zem duchem ofensivy, bojové odvahy a vítězného sebevědomí. Dejte vyvřítí ze svých srdcí živelné nenávisti vůči německým katanům. Vzpomeňte na všechna hrozná muka během šesti let německé okupace a uvědomte si, že nyní přišla chvíle odplaty za krvavé popravy Heydrichovy, Dalugeovy a Frankovy, za smrt popravených a umučených, za utrpení vězňených, za ponížení zotročených, za slzy a žal tolika nešťastných rodin našeho národa. Jděte účtovat s Němci za všechna jejich zvěrstva a neznejte slitování s německými vrahy. Zúčtujte nemilosrdně i se zrádci národa a republiky!

Český národe! Bratři a sestry!

Osvoboditelská vojska pochodují již po české zemi. A jejich vítězný pochod burcuje všechny Vás k boji, aby již brzy byly všechny české kraje zbaveny německé hrůzy, aby zmučená česká vlast mohla již brzy plně volně vydechnouti a aby již brzy v osvobozené Praze mohla slaviti svůj veliký triumf osvobozená naše republika.

Sešikujte se a následujte výzvy vlády Národní fronty Čechů a Slováků, která si dala za program nejen vítězné dovršení československého osvobozovacího zápasu, ale i zajištění nového života v osvobozené republice v duchu lidové demokracie, sociálního blaha a všestranného pokroku.

Vzhůru do boje za plné osvobození republiky!

Vláda
Československé republiky.

AŮD KSČ Praha, Nespořádaný materiál. Tisk.

[217]

1945, 17. duben. Košice. — Usnesení československé vlády o zbavení reakčních důstojníků nejvyšších velitelských funkcí v čs. armádě.¹

Změny na velitelských místech branné moci.

Čten dopis presidenta republiky ze dne 8. dubna 1945 o této věci, jehož obsah vzat na vědomí.

¹ 1. čs. vláda Národní fronty již ve svém košickém období věnovala velkou pozornost demokratizaci armády v duchu Košického vládního programu. Již na své první schůzi 5. 4. 1945 schválila usnesení předsednictva mí-